

Arbejdsmarkedspolitisk redegørelse 2021

Indhold

1. Redegørelse for udviklingen på arbejdsmarkedet for erhvervsrettede velfærdsuddannelser	2
1.1 Udvalgets indsatsområder	3
2. Udviklingen på de enkelte FKB'ers område	5
2.1 FKB 2222: Ældrepleje, sygepleje og sundhed i kommunalt regi	5
2.2 FKB 2223: Socialpsykiatri og fysisk/psykisk handicap	7
2.3 FKB 2272: Sundheds- og sygeplejeopgaver i sygehusvæsenet	9
2.4 FKB 2629: Pædagogisk arbejde med børn og unge	10
2.5 FKB 2726: Arbejde på klubområdet og i kulturhuse	13
2.6 FKB 2688: Patientrelateret service på sygehusene	14
2.7 FKB 2274: Det audiologiske og neurofysiologiske område	15
3. Tværgående indsatser	16
3.1 Stigende efterspørgsel efter digitale kompetencer	16
3.2 Praktikvejledning	16
4. Behov for udvikling af læreruddannelse	17
5. Samlet konklusion på udvalgenes samlede aktivitet på tværs af jobområder (med samlet opstilling af hvad der søges tilskud til)	18

1. Redegørelse for udviklingen på arbejdsmarkedet for erhvervsrettede velfærdsuddannelser

Flere ældre med plejebehov, færre ansøgere til social- og sundhedsuddannelserne og et højt antal medarbejdere, som snart går på pension betyder, at udfordringerne med rekruttering og fastholdelse på sundheds-, ældre- og socialområdet bliver større i de kommende år.

Det er især i dette lys, at parterne på området, herunder FOA, KL og Danske Regioner har samlet ressourcerne og fusioneret det tidligere EPOS og det tidligere PASS i et nyt fællesudvalg for de erhvervsrettede velfærdsuddannelser (FEVU). Parterne forventer at stå stærkere til at løse rekrutteringsudfordringerne til især social- og sundhedsområdet og skabe øget kvalitet i efteruddannelses tilbuddene.

Rekruttering til sundheds-, ældre- og socialområdet er derfor én af de væsentligste uddannelsespolitiske dagsordener for FEVU, og udvalget ser AMU-uddannelserne og et stærkere samspil mellem AMU og EUD som et vigtigt redskab i dette arbejde.

Mangel på arbejdskraft på social- og sundhedsområdet

Regeringen, KL og Danske Regioner nedsatte i 2019 en task force, der fik til opgave at drøfte rekruttering af social- og sundhedsmedarbejdere, samt hvordan flere medarbejdere får mulighed for at gå op i tid, hvordan sygefraværet nedbringes og hvordan medarbejdernes kompetencer udnyttes bedst muligt. Gruppen har gennemført en række analyser af rekrutteringen og optaget på social- og sundhedsuddannelserne samt social- og sundhedsmedarbejdernes beskæftigelsesadfærd. Task force gruppen fremsendte sin endelige rapport "Veje til flere hænder" i maj, 2020.

Den demografiske udvikling tilsiger, fremgår det af rapporten, at der frem mod 2030 vil være 150.000 flere ældre over 80 år. Denne aldersgruppe forventes at have plejebehov og dermed vil der ske en efterspørgsel efter flere sundhedsfaglige medarbejdere til området.

Trods stigning i den samlede medarbejdergruppe til at varetage pleje og omsorgsopgaver i forhold til såvel den stigende ældregruppe, som syge og fysisk/psykisk handicappede borgere modsvarer arbejdsstyrken ikke den demografiske udvikling. Det fremgår således, at der er sket et fald i søgningen til social- og sundhedsuddannelserne på ca. 25 pct. fra 12.200 elever i 2015 til 9.200 elever i 2018¹. Samtidig er der sket et fald i antallet af færdiguddannede fra SOSU-uddannelserne på ca. 65 pct. fra 8.200 i 2016 til 2.800 i 2019²

Omkring 75% af de uddannede social- og sundhedsmedarbejdere arbejder på deltid, og der er stor afgang fra jobområdet. 10 år efter afsluttet uddannelse er andelen af social- og sundhedsassistenter beskæftiget indenfor det offentlige sundheds- ældre- og socialområde reduceret til ca. 60% og for social- og sundhedshjælpere reduceret til ca. 35%. Samtidig er der næsten ingen ledighed blandt de uddannede faggrupper, ca. 2 - 4% i 2018³

¹ Veje til flere hænder, 2020

² Antallet af fuldførte skal dog tolkes med stor varsomhed, da disse tal afspejler delvist en omlægning fra en trindelt uddannelse til i stedet to selvstændige uddannelser. Der er en forventet nedgang i antal nyuddannede social- og sundhedsassistenter i 2018 og 19 fordi uddannelsen er blevet længere. (Undervisningsministeriets datavarehus, sept. 2020.)

³ Veje til flere hænder, Taskforcen 2020

Derfor vil det være nødvendigt at gennemføre særlige indsatser for at øge rekrutteringen og mindske frafaldet på erhvervsuddannelserne for at kunne imødekomme den forventede stigende efterspørgsel efter medarbejdere på sundheds-, ældre- og socialområdet, ligesom det er helt centralt at der er en god sammenhæng til AMU-uddannelserne på området.

COVID-19 situationen har ført til en vækst af antallet af ledige på ca. 25 pct. fra 241.4331 nytilmeldte af ledige i perioden 9. marts til 6. september 2020 mod 193.638 i samme periode i 2019. (Jobindsats.dk, STAR). Derfor har FEVU igangsat en kortlægning af hvem de nytilmeldte ledige er, mhp. at undersøge muligheder og barrierer for at opkvalificere disse ledige til sundheds- og omsorgsområdet. Dette fokus vil fortsat fylde for udvalgets arbejde i det kommende år og vil naturligvis følge op på analysens resultater.

Stigende behov for digitale kompetencer

Den nuværende COVID-19 situation har haft stor indflydelse på arbejdsmarkedet på udvalgets områder. På sundheds- og ældreområdet har social- og sundhedsmedarbejderne været i front og skulle tilpasse plejen til nye retningslinjer. FEVU udviklet en ny midlertidig COVID-19 AMU-uddannelse, som skulle sikre et digitalt uddannelsesstilbud til nye ufaglærte og ledige, som ville kunne bistå med opgaverne.

COVID-19 situationen har bevirket nedgang i AMU-udbuddet, men udbyderne har haft mulighed for at gennemføre uddannelse med digitale undervisningsformer. Tilbagemeldinger fra LUU og skoler tilkendegiver dog, at målgrupperne har behov for øgede digitale kompetencer for at denne mulighed skal kunne udnyttes i større skala.

Samtidig ser udvalget et bredt behov for flere digitale kompetencer hos medarbejderne, både i forhold til konkrete opgaver og i forhold til en mere digital kompetenceprofil.

Antallet af borgere med demenssygdomme stiger

Sundheds- og ældreministeriet anslår, at 15.000 danskere hvert år rammes af demens. Regeringen og Folketingets satspuljepartier indgik derfor i efteråret 2015 en aftale om at afsætte midler til at understøtte udviklingen på demensområdet. Dette blev i 2016 udmøntet i Den nationale demenshandlingsplan 2025. Demensområdet er på den baggrund fortsat et særligt fokusområde for udvalget.

Aftale om højere normering på dagtilbudsområdet

Regeringen, Radikale Venstre, Socialistisk Folkeparti, Enhedslisten og Alternativet har indgået en politisk aftale om at indføre lovbundne minimumsnormeringer, således at de er fuldt indfasede i 2025. Udformningen af model for minimumsnormeringer forhandles i Børne- og Undervisningsministeriet i 2020 med henblik på vedtagelse i folketingsåret 2020/2021 og ikrafttrædelse af lovkravet i 2025. Målet i aftalen er, at minimumsnormeringer fuldt indfaset skal sikre, at der maksimalt er 3 børn per voksen i vuggestuer og 6 børn per voksen i børnehaver.

FEVU vil følge udviklingen mhp. at sikre, at der findes de relevante AMU-tilbud på området.

1.1 Udvalgets indsatsområder

FEVU arbejder overordnet set på at forbedre sammenhænge og synergi mellem AMU og EUD og øge mulighederne for, at det samlede uddannelsesstilbud modsvarer arbejdsmarkedets behov. Udvalget har fastlagt tre temaer for udviklingen af udvalgets AMU-tilbud, som bl.a. er begrundet i rekrutteringsudfordringen på sundheds- og ældreområdet.

Udvalgets prioriterede temaer er følgende:

- En styrket rekrutteringsindsats med fokus på ny-ledige og fleksible overgange til EUD
Udvalget har fokus på om AMU-udbuddet kan kvalificeres for at motivere ledige og brancheskiftere til at søge ind på især social- og sundhedsområdet. I denne sammenhæng undersøges også muligheder for at AMU-pakker kan give merit i forhold til erhvervsuddannelserne.
- Fastholdelse med fokus på karriereveje for uddannede medarbejdergrupper
Udvalget har endvidere fokus på, at efteruddannelsesstilbuddet for allerede uddannede medarbejdere er relevant og ønsker at tydeliggøre sammenhænge mellem udbuddet og typiske jobprofiler og karriereveje på jobområderne
- Styrket kvalitet af praktikforløb
Udvalget har fokus på kvaliteten af praktikuddannelsen på erhvervsuddannelserne og ønsker at fremme et relevant AMU-udbud, der kan understøtte praktikvejledningen.

Med udgangspunkt i disse temaer ser FEVU særligt muligheder for, at to af de fire temaer, som Styrelsen for Undervisning og Kvalitet har beskrevet for UUL-puljen 2020-22 kan understøtte udvalgets arbejde:

- 1) Digital læring i AMU
Udvalget ser i temaet "*digital læring i AMU*" mulighed for at understøtte målgruppernes kompetenceudvikling med moderne teknologier og fleksible læringsformer. Udvalget ønsker både at øge målgruppernes digitale kompetencer på jobområderne og at fremme arbejdet med at udbyde et mere fleksibelt AMU vha. digitale metoder.
- 2) Kompetenceløft med vejledende forløb/strukturer af arbejdsmarkedsuddannelserne
Udvalget har som indsatsområde, at AMU på udvalgets område i højere grad udbydes i forløb og ikke blot som enkeltuddannelser. Dette skal synliggøre attraktive veje til kvalificering for såvel jobsøgende til området, som for allerede ansatte medarbejdere, der ønsker specialisering og fordybelse. Udvalget arbejder for at øge mulighederne for, at specifikke forløb kan give merit i forhold til erhvervsuddannelserne og på sigt muligvis til videreuddannelse.

I det følgende vil udvalget udfolde hvordan disse indsatsområder konkretiseres i forhold til udvalgets syv FKB'er, og hvilke uddannelser, læreruddannelser og analyser udvalget derfor søger om midler fra UUL-puljen til i 2021-2022.

2. Udviklingen på de enkelte FKB'ers område

2.1 FKB 2222: Ældrepleje, sygepleje og sundhed i kommunalt regi

Se jobområdet her: <https://www.epos-amu.dk/Uddannelser/FKBer/Aeldrepleje-sygepleje-og-sundhed-i-kommunalt-regi>

Behovsredegørelse

Der er sket et fald i AMU-aktivitet inden for FKB 2222, fra 22.112 deltagere i 2018 til 18.292 deltagere i 2019. Faldet i aktiviteten kan i høj grad tilskrives et aktivitetsfald på AMU-uddannelserne inden for rehabilitering, samt faglig styring og dokumentation FS III, som vurderes at være et udtryk for at det største kompetenceudviklingsbehov inden for disse områder er dækket i sektoren.

Der forventes et stort fald i aktiviteten i 2020 pga. corona-pandemien, mens det forventes at aktiviteten igen vil stige i 2021.

Tabel 2.1: Udviklingen i antal deltagere på FKB 2222, 2014-2019

FKB	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Ældrepleje, sygepleje og sundhed i kommunalt regi	35.438	21.382	15.507	15.662	22.112	18.292	fald	Let stigning

Kilde: BUVM's datavarehus

Note: De forventede antal årselever for 2020 og 2021 er opnået ved tilmeldinger fra de lokale uddannelsesudvalg

Udviklingen på jobområdet

Nytilmeldte ledige på arbejdsmarkedet og rekruttering til social- og sundhedsområdet

I øjeblikket er der et stort antal nyledige grundet den særlige situation som Coronaepidemien har medført. Der var således 241.431 nytilmeldte ledige i perioden 9. marts til 6. september 2020 mod 193.638 i samme periode i 2019.

Disse ledige kan have forskellig uddannelsesmæssig- og jobmæssig baggrund, men det er udvalgets formodning, at der blandt de ledige vil være en gruppe, der kan se sig selv i et kommende brancheskift til ældre- og sundhedsområdet. Udvalget har derfor igangsat en kortlægning af målgruppen af nytilmeldte ledige for at rekruttere målrettet mod denne målgruppe.

Som del af undersøgelsen spørges der ind til behov for nye initiativer i forhold til de allerede eksisterende tiltag af AMU-uddannelser med fokus på at rekruttere til social- og sundhedsområdet. Ligeledes om motivations – og fastholdelsesfaktorer i form af efter-videreuddannelsesmuligheder. FEVU forventer i forlængelse af denne analyse, et behov for udvikling af nye uddannelser eller revision af eksisterende uddannelser, så udbuddet kan bidrage mere effektivt til rekruttering af ledige til social- og sundhedsområdet.

Det demensfaglige område

Videncenter for Demens opgør, at 89.985 mennesker har en demenssygdom (2018-tal) og dette antal forventes at stige i de kommende år som følge af den demografiske udvikling med flere ældre, og en bedre og mere præcis diagnosticering. Flere og flere yngre personer i aldersgruppen

50-70 år diagnosticeres med demens. Sundheds- og ældreministeriet anslår, at omkring 15.000 danskere rammes af demens hvert år.

Alle medarbejdere indenfor sundheds, ældre- og socialområdet beskæftiget i hjemmepleje, plejecentre, særlige demensafsnit, visitation, genoptræning, aktivitets- og dagcentre, samt til dels også i botilbud for mennesker med udviklingshæmning mv., vil fremover møde mennesker med en demenssygdom.

Det vil stille krav til differentieret kompetenceudvikling hos unge, nyansatte og ældre medarbejdergrupper, der skal imødegå komplekse udfordringer og have blik for omsorgsmæssige opgaver samt fx opsporing, forebyggende tiltag, magtanvendelseslovgivning og velfærdsteknologiske løsninger.

Udvalget har en række AMU-uddannelser, der omhandler det demensfaglige område. Der er allerede en høj aktivitet på disse uddannelser, og set i lyset af de fremtidige kompetencebehov, forventes en stigende efterspørgsel.

Som følge af initiativet i Den nationale demenshandlingsplan 2025⁴ og den lokale efterspørgsel vurderer udvalget, at der er behov for en analyse af demensområdet i forhold til en yderligere af-dækning af brugen af AMU-uddannelserne. Dette set i relation til hvilken kompetenceudvikling der efterspørges i forhold til aktuelle udfordringer samt om mere synlige AMU-uddannelsesveje frem mod yderligere videreuddannelse kan understøtte en bedre kvalitet i pleje og omsorg af personer med demens.

Delkonklusion vedr. ældrepleje, sygepleje og sundhed i kommunalt regi

Der forventes en faldende aktivitet i 2020 pga. corona-pandemien. Aktiviteten forventes at stige igen i 2021.

På baggrund af ovenstående beskrivelse af udviklingen på jobområdet søges UUL-midler til

- tre nye AMU-uddannelser målrettet ledige
- en analyse af kompetencebehov og udvikling af uddannelsesforløb på demensområdet

Forslag til projektansøgning for demensanalyse er vedlagt som bilag.

⁴ <https://www.sst.dk/da/viden/demens/den-nationale-demenshandlingsplan-2025>

2.2 FKB 2223: Socialpsykiatri og fysisk/psykisk handicap

Se jobområdet her: <https://www.epos-amu.dk/Uddannelser/FKBer/Socialpsykiatri-og-fysiskpsykisk-handicap>

Behovsredegørelse

Der har været en mindre nedgang i aktiviteten på FKB'en fra 13.631 deltagere i 2018 til 12.769 deltagere i 2019 på den samlede FKB 2223. Der forventes et stort fald i aktiviteten igen i 2020 pga. corona-pandemien, mens det forventes at aktiviteten igen vil stige let i 2021.

Tabel 2.2: Udviklingen i antal deltagere på FKB 2223, 2014-2019

FKB	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Socialpsykiatri og fysisk/psykisk handicap	14.876	10.907	8.578	8.836	13.631	12.769	Fald	Let stigning

Kilde: BUVM's datavarehus

Note: De forventede antal årselever for 2020 og 2021 er skønnede på baggrund af tilbagemeldinger fra de lokale uddannelsesudvalg

Udviklingen på jobområdet

I 2016 modtog omkring 31.000 voksne borgere med psykiske vanskeligheder ydelser efter service-loven. Antallet af borgere, der modtager hjælp i socialpsykiatrien, er ifølge Socialstyrelsen steget med 17 pct. fra 2014 til 2017. Borgere med psykiske vanskeligheder omfatter både borgere med lettere vanskeligheder samt borgere med komplekse behov, der udskrives fra behandlingspsykiatrien⁵.

Ny analyse på det socialpsykiatriske område dokumenterer nye uddannelsesbehov

I perioden 2019-22 har socialstyrelsen iværksat en række initiativer under overskriften 'En styrket indsats i kvaliteten i socialpsykiatrien', der tilbyder landets kommuner et samlet videns- og kvalitetsløft og dermed bedre indsatser til mennesker med psykiske vanskeligheder.

Formålet er at give hele socialpsykiatrien et væsentligt videns- og kompetenceløft indenfor centrale temaer som rehabilitering og recovery, inddragelse og medbestemmelse, helhed og sammenhæng, pårørende, misbrug, peers, fritid, sundhed, civilsamfund, uddannelse og beskæftigelse samt arbejdet med dokumentation af progression og udvikling for borgerne.

Udvalget har i 2020 afsluttet en analyse: "Udvikling i AMU-målgruppens jobprofil, rolle og arbejdsproces på det socialpsykiatriske jobområde".

Analysen beskriver en øget kompleksitet på det socialpsykiatriske jobområde. Ligeledes peger analysen på, at der i arbejdet med recovery stilles krav om, at medarbejderne fastholder fokus på borgerens udvikling i de praktiske opgaver; møder borgeren med ligeværdighed; bruger relationen i arbejdet; samt kan håndtere det tværfaglige og tværsektorielle samarbejde med blandt andet bostøtte og hjemmepleje.

⁵ <https://socialstyrelsen.dk/projekter-og-initiativer/handicap/styrket-kvalitet-i-socialpsykiatrien/styrket-kvalitet-i-socialpsykiatrien>

På baggrund af analysens anbefalinger ansøges om udvikling af 2 nye uddannelser, som udvalget vurderer, ikke er dækket af det eksisterende AMU-udbud. Uddannelserne skal fokusere på to aspekter af den socialpsykiatriske praksis, hvor udbuddet er mest mangelfuldt: En uddannelse, der skal understøtte borgerens deltagelse i samfundslivet og en uddannelse om arbejdet med tværfaglig og tværsektoriel koordination.

Blandt FKB'ens samlede række af uddannelser ses et fortsat aktivitet på uddannelser indenfor dokumentationspraksis på området. Her har det især været stigende efterspørgsel på uddannelser om arbejdet med handleplaner og pædagogiske planer, effektmåling, arbejdet med kvalitetsstandarder, patientsikkerhed og utilsigtede hændelser.

Tilsvarende høj aktivitet ses i brugen af AMU-uddannelser, der omhandler kommunikation, magt, voldsforebyggelse og konfliktløsning, samt særlig viden og tilgange indenfor socialpædagogik, aktive metoder, udviklings- og adfærdsforstyrrelser, voksenhandicap- aldring og demens.

Flere lokale uddannelsesudvalg indmelder en stigende bekymring for de nuværende kortere uddannede medarbejdergruppers kompetencer i forhold til ovennævnte bevægelser og øgede jobkrav på området på det specialiserede socialområde.

Udvalget forventer på baggrund af allerede tildelte UUL-midler at igangsætte en analyse i foråret 2021, med fokus på et relevant, overskueligt og fremtidssikret uddannelsesudbud på det specialiserede socialområde.

Delkonklusion vedr. Socialpsykiatri og fysisk/psykisk handicap

Der forventes en faldende aktivitet i 2020 pga. Corona-pandemien. Aktiviteten forventes at stige igen i 2021

På baggrund af ovenstående beskrivelse af udviklingen på FKB'ens område og den netop afsluttede analyse om AMU-målgruppens jobprofil og udbuddet på det socialpsykiatriske område ansøges om UUL-midler til

- udvikling af to nye uddannelser
 - Understøtte udsatte borgeres deltagelse i samfundslivet
 - Arbejdet med tværfaglig og tværsektoriel koordination i socialpsykiatrien

2.3 FKB 2272: Sundheds- og sygeplejeopgaver i sygehusvæsenet

Se jobområdet her. <https://www.epos-amu.dk/Uddannelser/FKBer/Sundheds-og-sygeplejeopgaver-i-sygehusvaesenet>

Behovsredegørelse

Der har været et kraftigt fald i udviklingen på jobområdet for FKB'en Sundheds- og sygeplejeopgaver i sygehusvæsenet fra 5.378 deltagere i 2014 til 1.393 i 2019. Udvalget har ikke en dokumenteret forklaring på dette fald, men indmeldinger fra LUU viser, at faldet forventes at fortsætte.

Tabel 2.3: Udviklingen i antal deltagere på FKB 2272 i sygehusvæsenet, 2014-2019

	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Sundheds- og sygeplejeopgaver i sygehusvæsenet	5.378	4.196	5.088	3.721	3.679	1.393	fald	fald

Kilde: BUVM's datavarehus

Note: De forventede antal årselever for 2020 og 2021 er skønnede på baggrund af tilbagemeldinger fra de lokale uddannelsesudvalg

Udviklingen på jobområdet

Sundheds- og sygeplejeområdet har igennem flere år været båret af en dagsorden om tidlig udskrivning af patienter fra sygehusene, og som følge heraf flytning af opgaver fra det regionale til det kommunale område. Flere komplekse behandlingsopgaver løses i det nære sundhedsvæsen udenfor sygehusregi, hvilket både stiller krav til medarbejdernes kompetence på plejecentrene og i hjemmeplejen og hos de social- og sundhedsassistenter, der varetager sygeplejeger på sygehusene.

Regionerne udvikler i tæt samarbejde med kommunerne nye tilbud, hvor behandlingen flyttes fra sygehusene til patienternes nærområde, evt. til eget hjem. Udviklingen stiller krav til medarbejdernes viden om de regionale og kommunale tilbud samt til evnen til at kunne medvirke ved koordinering af indsatsen.

I regionerne er der fokus på den patientnære tilgang til borgeren i form af aktiv patientstøtte og patientuddannelse. Den sundhedspædagogiske tilgang er i fokus. Dette kan forventes at få betydning for AMU-målgruppens kompetencebehov.

Sundhedsstyrelsen anbefalede i 2017 i rapporten "Anbefalinger for den palliative indsats"⁶, at der er behov for at løfte kvaliteten af den palliative indsats og understøtte det tværfaglige og tværsektorielle samarbejde for hermed at skabe indsatser af høj faglig kvalitet og sammenhæng i patientforløbet.

Som følge heraf har udvalget netop revideret to uddannelser indenfor det palliative område samt udviklet to nye uddannelser i sygepleje i den grundlæggende og avancerede palliative indsats.

Delkonklusion vedr. Sundheds- og sygeplejeopgaver i sygehusvæsenet

Der søges ikke om UUL-midler til FKB Sundheds- og sygeplejeopgaver i sygehusvæsenet.

⁶ [https://www.sst.dk/da/sygdom-og-behandling/~media/79CB83AB4DF74C80837BAAAD55347D0D.ashx](https://www.sst.dk/da/sygdom-og-behandling/~/media/79CB83AB4DF74C80837BAAAD55347D0D.ashx)

2.4 FKB 2629: Pædagogisk arbejde med børn og unge

Se jobområdet her: <https://www.epos-amu.dk/Uddannelser/FKBer/Paedagogisk-arbejde-med-boern-og-unge>

Behovsredegørelse

Aktiviteten på FKB'en Pædagogisk arbejde med børn og unge har været faldende over en årrække, men i 2019 ses en stigning næsten svarende til niveauet i 2014, som var det hidtil højeste.

Den forventede stigning begrundes af de lokale uddannelsesudvalg med en stigende efterspørgsel efter kompetencer hos medarbejdere på jobområdet relateret til implementeringen af Den styrkede pædagogiske læreplan.

Tabel 2.4: Udviklingen i antal deltagere på FKB 2629, 2014-2019

	2014	2015	2016	2017	2018	2019	Forv. 2020	Forv. 2021
Pædagogisk arbejde med børn og unge	13.576	12.632	9.900	8.151	10.420	13.418	fald	stigning

Kilde: BUVM's datavarehus

Note: De forventede antal årselever for 2020 og 2021 er skønnede på baggrund af tilbagemeldinger fra de lokale uddannelsesudvalg

Udviklingen på jobområdet

Der forventes en stigende efterspørgsel efter faglærte medarbejdere på dagtilbudsområdet for at kunne opfylde den politiske målsætning om højere uddannelsesniveau i daginstitutionerne. Ufaglærte medarbejdere i landets dagtilbud udgør i dag af ca. 40 % af arbejdsstyrken på institutionerne⁷.

I juni 2020 var der ansat 9.063 dagplejere i kommunerne. Heraf er 1.243 pædagogiske assistenter, svarende til 13,7 %⁸

Der er således et stort grundlag for at efterspørge AMU-uddannelser, som kan tilbyde kompetenceudvikling for den ufaglærte medarbejdergruppe, og der ses en stigende aktivitet på området.

Vækst i AMU-aktiviteten i 2019 kan især tilskrives brug af basismoduler målrettet implementering af den styrkede pædagogiske læreplan. Især AMU-uddannelsen "Den styrkede pædagogiske læreplan" har oplevet en markant stigning fra 69 deltagere i 2018, hvor uddannelsen blev oprettet, til 1.969 deltagere i 2019.

FEVU arbejder aktuelt på revision af fire AMU-uddannelser, der omhandler selve målene i læreplanstemaerne i den styrkede pædagogiske læreplan og forventer at revisionen er afsluttet efteråret 2020. Se oversigt over det samlede fleksible udbud af AMU-uddannelser på dagtilbudsområdet i forbindelse med den styrkede pædagogiske læreplan⁹

⁷ <https://www.eva.dk/dagtilbud-boern/paedagogisk-personale-daginstitutioner-uddannelse>

⁸ KRL - det kommunale og regionale løndatakontor.

⁹ <https://www.epos-amu.dk/Uddannelser/Dagtilbud/Model>

Dagtilbudsområdet

I indmeldingerne fra LUU beskrives et kommende kompetenceudviklingsbehov omkring evalueringskulturen på arbejdspladsen for at udvikle det pædagogiske grundlag lokalt. Det pædagogiske personale og ledelsen skal forholde sig reflektivt til, hvordan det pædagogiske læringsmiljø understøtter børnegruppens trivsel, læring, udvikling og dannelse, som en del af den styrkede pædagogiske læreplan. Uddannelsen skal omhandle arbejdet med den konkrete evalueringskultur i hverdagen.

De lokale uddannelsesudvalg har ligeledes beskrevet et behov for en revision af AMU-uddannelsen Børns leg. Børns leg har en dobbelthed, fordi leg både har en værdi i sig selv og samtidig er blevet en pædagogisk aktivitet. Netop den kritiske refleksion i forhold til legens væsen og betydning ønskes fremskrevet i revisionen af uddannelsen "Børns leg".

Den daværende regeringen besluttede i 2018 en særlig indsats for små børn "1000-dages programmet – en bedre start på livet"¹⁰. Indsatsen er understøttet af puljemidler 2019-2022 fra Børne- og undervisningsministeriet målrettet kompetenceløft af pædagoger og dagplejere (PAU-uddannede), der arbejder med 0-2-årige børn fra sårbare familier. De lokale uddannelsesudvalg tilkendegiver, at der også er behov for at øvrige medarbejdergrupper på dagtilbudsområdet har indsigt i og kan arbejde ud fra disse målsætninger. Derfor ønsker udvalget at søge UUL-midler til udvikling af en ny uddannelse om det pædagogiske og rationelle blik for det 0 – 2 årige barn.

Skole- og SFO-området

En undersøgelse fra Danmarks Evalueringsinstitut (2017)¹¹ konkluderer, at der er brug for et tættere samarbejde mellem SFO og skole, for at sikre overgangen fra SFO til skole. Undersøgelsen konkluderer, at der hersker forskellige pædagogikker henholdsvis i SFO og skole. Hvor skolen er præget af en målstyret pædagogik med afsæt i læreplaner og mål, så bygger SFO'en på fritidspædagogik. Med udgangspunkt i udviklingen på skole- og SFO-området vurderes det i rapporten, at der vil blive stillet yderligere krav til de pædagogiske målgruppers arbejde med at fremme børnenes trivsel og skabe sammenhænge mellem skole og fritidstilbud. Udvalget vil følge udviklingen mhp. at vurdere behovet for at tilpasse AMU-udbudet.

Familieplejeområdet

I 2018 indgik satspuljepartierne en aftale om et større initiativ "Mere kvalitet i plejefamilier – en bedre opvækst for det anbragte barn", der skal sikre et løft af plejefamilieområdet. Med initiativet valgte man at afsætte midler til at fortsætte det kommunale netværk på familieplejeområdet frem til 2021. Samtidig var der politisk enighed om, at der med Satspuljen på børne- og socialområdet 2018-2021¹² skal sikres øget kvalitet i plejefamilieanbringelserne, så børnene får den indsats, de har brug for.

I dette initiativ har der været fokus på indføring af nye plejefamilietyper og et nyt koncept for godkendelsen af plejefamilier. Der ønskes en mere ensartet godkendelse på tværs af de fem socialtilsyn¹³ gennemført bla. ved hjælp af et nyt nationalt grundkursus til plejefamilier. For at ruste plejefamilierne intensiveres støtten til plejefamilier i begyndelsen af en anbringelse, og der udvikles et tæt støttet opstartsforløb for nye plejefamilier.

¹⁰ <https://www.regeringen.dk/nyheder/2018/1000-dage/>

¹¹ <https://www.eva.dk/grundskole/laerere-paedagogers-samarbejde-om-undervisningen>

¹² <http://sim.dk/media/27594/aftale-om-udmoentning-af-satspuljen-for-2018-2021.pdf>

¹³ Socialtilsyn består af 5 socialtilsynskommuner, som har ansvaret for at godkende og føre driftsorienteret tilsyn med sociale tilbud for udsatte børn og unge.

Indførelsen af et nyt nationalt grundkursus gennem socialtilsynene er håndteret forskelligt på landsplan. I nogle regioner og kommuner varetages grundkurset selvstændigt af socialtilsynet, i andre regioner og kommuner er det fortsat praksis at anvende AMU – basisuddannelsen "*Arbejdet som familieplejer*".

AMU-aktiviteten for 2019 bekræfter det deraf forventede fald i brugen af basisuddannelsen fra 1.000 deltagere i 2017, til 709 deltagere i 2018 og seneste 442 deltagere i 2019. Samme fald ses i brugen af de øvrige uddannelser som *Netværksanbringelser* og *Arbejdet som aflastningsfamilie*, som stort set ikke længere har aktivitet.

Mange kommuner har tradition for at tilbyde familieplejere årlig kompetenceudvikling, hvortil ANU-uddannelserne efterspørges. En række uddannelsesinstitutioner har desuden lokale igangværende AMU-forløb for familieplejere, der retter sig mod særlige behov i målgruppen, fx "*Anbragte børns udvikling*", "*Børn i udsatte positioner*", "*Arbejdet med anbragte børns livshistorie*", "*Samarbejdet med plejebarnets forældre/netværk*" og "*De retlige rammers betydning for plejefamilien*". Der er og kan således fortsat forventes fremadrettet aktivitet på dette område.

Delkonklusion vedr. Pædagogisk arbejde med børn og unge

Der har været et stort fald i aktiviteten på denne FKB i 2020 pga. Corona-pandemien. Det forventes at aktiviteten vil stige igen i 2021.

Udvalget ønsker på baggrund af ovenstående udvikling at søge UUL-puljen for midler til

- Revision af uddannelsen: Børns leg
- Udvikling af to nye uddannelser:
 - Evalueringsmetoder og pædagogiske læringsmiljø
 - Det pædagogiske og relationelle blik for det 0-2 årige barn

2.5 FKB 2726: Arbejde på klubområdet og i kulturhuse

Se jobområdet her: <https://www.epos-amu.dk/Uddannelser/FKBer/Arbejde-paa-klubomraadet-og-i-kulturhuse>

Behovsredegørelse

Aktiviteten på FKB 2726 har i perioden fra 2014-2019 været faldende. I 2018 var der 15 deltagere og 0 deltagere i 2019. Der er umiddelbart ikke forventninger til markant stigning i aktiviteten.

Tabel 2.5: Udviklingen i antal deltagere på FKB 2726, 2014-2019

	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Arbejde på klubområdet og i kulturhuse	341	458	492	304	211	0	Status quo	Status quo

Kilde: BUVVM's datavarehus

Note: De forventede antal årselever for 2020 og 2021 er skønnede på baggrund af tilbagemeldinger fra de lokale uddannelsesudvalg

Udviklingen på arbejdsområdet

I EVA's undersøgelse fra 2017 om Børns og unges brug af fritids- og klubtilbud¹⁴ dokumenteres at klubber med stærke og mange aktiviteter har stor tilslutning. I undersøgelsen beskrives endvidere et behov for at klubberne har stort fokus på forebyggelse af mistrivsel, ensomhed og kriminalitet for 'børn og unge på kanten'.

Delkonklusion vedr. FKB 2726 Arbejdet på klubområdet og i kulturhuse

Der søges ikke om UUL-midler til FKB Arbejdet på klubområdet og i kulturhuse. Udvalget vil overveje om FKB'en indeholder de relevante uddannelser og drøfte muligheder for at øge aktiviteten på FKB'ens uddannelser

¹⁴ <https://www.eva.dk/dagtilbud-boern/boerns-unges-brug-fritids-klubtilbud-kendetegn-ved-kvalitet-tilbuddene>

2.6 FKB 2688: Patientrelateret service på sygehusene

Se jobområdet her: <https://www.epos-amu.dk/Uddannelser/FKBer/Patientrelateret-service-paa-sygehusene>

Behovsredegørelse

Aktivitetsudviklingen viser et fald i aktiviteten på området fra 1.832 i 2014 til 602 i 2019, hvilket svarer til en reduktion på 2/3. De lokale uddannelsesudvalg forventer et fald igen i 2020 (bl.a. pga. corona-situationen) og måske status quo i 2021.

Tabel 2.6: Udviklingen i antal deltagere på FKB Patientrelateret service på sygehusene, 2014-2019

	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Patientrelateret service på sygehusene	1.832	1.132	663	774	595	602	fald	Status quo

Kilde: BUVVM's datavarehus

Note: De forventede antal årselever for 2020 og 2021 er skønnede på baggrund af tilbagemeldinger fra de lokale uddannelsesudvalg

Udviklingen på arbejdsområdet

Målgruppen for uddannelserne i denne FKB er medarbejdere med funktion som portører eller som serviceassistenter på hospitalerne. For begge faggrupper indgår uddannelserne som elementer i de respektive grunduddannelser og som efteruddannelsesstilbud.

Det er især uddannelserne til brug for grunduddannelserne, der udviser aktivitet, mens der er vigende efterspørgsel på efteruddannelsesstilbuddene.

Delkonklusion vedr. FKB Patientrelateret service på sygehusene

Der søges ikke om UUL-midler til FKB Patientrelateret service på sygehusene.

2.7 FKB 2274: Det audiologiske og neurofysiologiske område

Se jobområdet her: <http://www.fuha-info.dk/Efteruddannelse/Kompetencebeskrivelse>

Behovsredegørelse

Der har i alt deltaget 323 kursister på uddannelserne, hvilket udvalget betragter som meget tilfredsstillende, da aktiviteten svarer til at ca. halvdelen af målgruppen, har deltaget på udvalgets uddannelser.

Målgruppen udtrykker stor tilfredshed med uddannelsernes kvalitet

På grund af corona-pandemien og den særlige situation på sygehuse og klinikker forventer udvalget ikke nogen AMU-aktivitet på FKB's område i 2020. Der arbejdes på at udbyde både eksisterende og nye uddannelser næste år, hvorfor udvalget forventer en let stigende aktivitet i 2021.

Tabel 2.7: Udviklingen i antal deltagere på FKB Det audiologiske og neurofysiologiske område, 2014-2019

	2014	2015	2016	2017	2018	2019	Forv 2020	Forv. 2021
Total antal deltagere	88	92	68	49	0	26	0	35

Kilde: BUVM's datavarehus

Note: De forventede antal årselever for 2020 og 2021 er skønnede på baggrund af tilbagemeldinger fra de lokale uddannelsesudvalg

Udviklingen på arbejdsområdet.

Hospitalsteknisk assistentuddannelsen består af to meget forskellige specialer, hhv. audiologiassistent (audio) og neurofysiologiassistent (neuro).

Det audiologiske jobområde er knyttet til sygehusenes audiologiske afdelinger/øre-næse-hals-klinikker, til private høreklinikker, kommunikationscentre samt høreapparatproducenter. Det neurofysiologiske jobområde er knyttet til sygehusenes neurofysiologiske afdelinger. Arbejdet indenfor jobområderne omfatter hhv. høreprøver og undersøgelser af nerveledningsaktivitet ved brug af højteknologisk udstyr og tolkning af resultater fra undersøgelser

Udvikling på jobområdet

Jobområdet er præget af en hastig udvikling på begge specialeområder hvor nye muligheder inden for diagnostik og behandling kvalitativt ændrer indholdet af jobbene. Udviklingen er i høj grad båret af en avanceret og specialiseret teknologisk udvikling.

Desuden er der stigende forventninger i forhold til medarbejdernes kompetencer til kommunikation og relationsdannelse i forhold til både patienter og pårørende.

Endelig ser udvalget øgede krav som rollen som praktikansvarlige/praktikvejleder og roller som kvalitetsansvarlig med udvidet teknisk viden inden for IT og apparatur medfører.

Udvalget gennemførte en analyse af kompetencekravene på jobområdet i 2018 og er på den baggrund i gang med udvikling af nye uddannelser i hht. ovenstående kompetencebehov.

Delkonklusion FKB Det audiologiske og neurofysiologiske område

Der ansøges ikke om UUL-midler til FKB Det audiologiske og neurofysiologiske område

3. Tværgående indsatser

3.1 Stigende efterspørgsel efter digitale kompetencer

Data, som FEVU har indsamlet fra de lokale uddannelsesudvalg, fastslår, at 90% af udbyderne oplever, at andre tilrettelæggelsesformer, herunder digitale læringsformer, vil kunne fremme brugen af AMU, samt at 80% af udbyderne melder om behov for en særlig AMU-indsats i relation til digital læring.

Opgaver som dokumentation, koordinering og håndtering af teknologiske hjælpemidler stiller øgede krav til alle medarbejdere på det pædagogiske område og social- og sundhedsområdet. Udvalget ser behovet for digitale kompetencer som værende både knyttet til konkrete opgaveløsninger og som et generelt behov for mere digitalt kompetente medarbejdere.

Desuden ønsker LUU fleksible læringsforløb, hvor en del af undervisningen gennemføres digitalt. Dette vil også fremme mulighederne for, at medarbejderne kan deltage på uddannelser, der har svært ved at samle hold lokalt (reduceret transporttid mv.).

På den baggrund ønsker udvalget at udvikle en uddannelse rettet mod målgrupperne på det pædagogiske område og social- og sundhedsområdet, som giver AMU-deltagerne grundlæggende viden om digitale værktøjer, som forudsætning for at indgå i digitale opgaveløsninger og deltage i online undervisning.

Udvalget ønsker at søge om UUL-midler til udvikling af en uddannelse i beherskelse af digitale redskaber.

3.2 Praktikvejledning

Praktikvejlederindsatsen og dermed styrket kvalitet i praktikforløbene er et væsentligt punkt i Taskforce anbefalingerne¹⁵.

På jobområderne indenfor social- og sundhedsområdet og det pædagogiske område er der forskellige organisatoriske tiltag omkring praktikvejledningsopgaven, og der uddannes kontinuerligt praktikvejledere til opgaven. Jf. BUVVM' datavarehus ses en stigning på basisuddannelsen *Praktikvejledere, PAU- og SOSU elever* på 10% fra 1.234 deltagere i 2018 til 1.358 deltagere i 2019.

I lyset af det fortsatte store rekrutteringsbehov til social- og sundhedsuddannelserne samt behovet for både at fastholde flere elever og sikre et fortsat fagligt højt niveau på social- og uddannelserne ser parterne behov for nye måder at uddanne og understøtte praktikvejledere og arbejdet i praktiken på.

Udvalget gennemfører pt. en særlig analyse *Udvikling af digitale læringsforløb – målrettet praktikvejledere*. I dette projekt undersøges hvordan nye indsatser på praktikvejlederuddannelsen, kan medvirke til at øge kompetencerne hos praktikvejlederen i brug af digitale vejledningsredskaber, som udvider læringsrummet, giver øget kvalitet af vejledningen og af det samlede praktikforløb.

Udvalget vil i forlængelse af rapporten vurdere om der skal igangsættes yderligere tiltag som revisioner eller nyudvikling af AMU udbuddet på praktikvejlederområdet.

¹⁵ Veje til flere hænder, Taskforce 2020

4. Behov for udvikling af læreruddannelse

For at understøtte at underviserne på arbejdsmarkedsuddannelserne er fagligt opdaterede inden for udvalgets prioriterede faglige områder som fx den styrkede pædagogiske læreplan, demens og brugen af digitale teknologier i undervisningen ansøges om midler til et faglærerseminar målrettet undervisere på AMU for FEVUs målgrupper.

Temaet for seminaret er "Udviklingstendenser inden for det pædagogiske område og social- og sundhedsområdet, som følge af politiske initiativer og øgede kompetencekrav".

Der søges om UUL-midler til at gennemføre et seminar af 2 dages varighed for undervisere på AMU. Det konkrete indhold i seminaret prioriteres i forhold til udvalgets fokusområder og behovet for kompetenceudvikling hos undervisergruppen.

5. Samlet konklusion på udvalgenes samlede aktivitet på tværs af jobområder (med samlet opstilling af hvad der søges tilskud til)

Udvalget forventer en stigende søgning til udvalgets arbejdsmarkedsuddannelser i både 2020 og 2021.

I tabel 5.1 ses den samlede aktivitetsudvikling på udvalgets område. Der har været et fald i antallet af kursusdeltagere fra 2018 til 2019, mens der er sket en stigning i udviklingen i antallet af årselever fra 843,9 til 848,3 i samme periode. Dette kan forklares med, at deltagerne i højere grad deltager i længerevarende uddannelser.

Den forventede udvikling i antal årselever i det indeværende og kommende år er opnået ved indmeldinger fra de lokale uddannelsesudvalg. LUU forventer en væsentlig tilbagegang i 2020 fra 848,3 årselever i 2019 til 536 årselever i 2020, primært pga. den aktuelle COVID-19 situation, som har begrænset de fleste målgruppers muligheder for deltagelse.

LUU er en smule mere optimistiske i det kommende år, hvor de forventer en stigning i aktiviteten af årselever sammenlignet med 2020 fra 536 til 628,37 årselever. Dette ligger fortsat under antallet af årselever for 2019.

Tabel 5.1: Udviklingen i antal deltagere fordelt på FKB inden for FEVUs område 2014-2019, og forventet aktivitet 2020 - 2021

	2014	2015	2016	2017	2018	2019	Forv. 2020	Forv. 2021
Ældrepleje, sygepleje og sundhed i kommunalt regi	35.438	21.382	15.507	15.662	22.112	18.292	fald	Let stigning
Socialpsykiatri og fysisk/psykisk handicap	14.876	10.907	8.578	8.836	13.631	12.769	fald	Let stigning
Sundheds- og sygeplejeopgaver i sygehusvæsenet	5.378	4.196	5.088	3.721	3.679	1.393	fald	fald
Pædagogisk arbejde med børn og unge	13.576	12.632	9.900	8.151	10.420	13.418	fald	Let stigning
Arbejde på klubområdet og i kulturhuse	341	458	492	304	211	0	fald	Status quo
Patientrelateret service på sygehusene	1.832	1.132	663	774	595	602	fald	Status quo
Det audiologiske og neurofysiologiske område	88	92	68	49	0	26	fald	Let stigning
Total antal kursusdeltagere	71.588	50.799	40.296	37.012	50.648	46.500	fald	Let stigning
Antal årselever	1.376,60	996,70	821,80	703,80	843,90	848,3	536	628,37

Kilde: BUVM's datavarehus og survey fra lokale uddannelsesudvalg

Note: De forventede antal årselever for 2020 og 2021 er skønnede på baggrund af tilbagemeldinger fra de lokale uddannelsesudvalg.

Oversigt over udvalget samlede ansøgninger til UUL-puljen 2021.

På baggrund af de stigende ledighedstal som følge af COVID-19 situationen, samt den aktuelle og stigende udfordring med rekruttering til social- og sundhedsområdet ønsker udvalget, ønsker udvalget at følge op på den igangværende analyse af nytilmeldte ledige, ved at revidere 3 uddannelser, mhp. at uddannelserne målrettes yderligere til målgruppens behov.

Som opfølgning på analyse af det socialpsykiatriske område ønsker udvalget at udvikle 2 nye uddannelser, som følge af den stigende kompleksitet på dette arbejdsområde, samt det manglende udbud. Desuden ønsker udvalget at søge midler til revision af 2 uddannelser og udvikling en 1 ny uddannelse på det pædagogiske område, så uddannelserne matcher behovene ift. den pædagogiske læreplan.

Tværgående i forhold til udvalgets FKB'er ønsker udvalget at søge om midler til udvikling af en uddannelse, der kan øge deltagernes kompetencer til at deltage i virtuelle AMU-uddannelser.

Desuden ønsker udvalget at ansøge om midler til at gennemføre et seminar for AMU-undervisere, så de er opdaterede i forhold til udviklingen på FEVUs område.

Endelig ønsker udvalget at ansøge om midler til gennemførelse af en analyse på demensområdet, for at forbedre udbuddet på dette prioriterede indsatsområde.

Oplisting af UUL-ansøgninger	
Revision eller nyudvikling af uddannelser	1 uddannelse rettet mod Pædagogisk arbejde med børn og unge
Udvikling af nye uddannelser	1 uddannelse rettet mod hele jobområdet (digitale kompetencer) 3 uddannelser rettet mod ledige 2 uddannelser rettet mod det socialpsykiatriske område 2 uddannelser rettet mod pædagogisk arbejde med børn og unge
Læreruddannelse	Ansøgning om 2 dages AMU-seminar for undervisere
Analyser	Analyse af demensområdet